

VINGE

Ny aktiebolagslag

Information från Vinge

NY AKTIEBOLAGSLAG

Vilka är de viktigaste nyheterna? - Vilka åtgärder behöver vidtas?

Den 18 mars 2005 presenterade regeringen sitt förslag till ny aktiebolagslag (prop 2004/05:85). Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2006 och innebär en övergripande översyn och modernisering av den svenska aktiebolagsrätten. Nedan presenteras de viktigaste nyheterna samt redogörs kortfattat för vilka åtgärder från bolagens sida som aktualiseras i anledning av den nya lagen.

Bakgrund

Sedan början av 1990-talet har Aktiebolagskommittén arbetat med en generell översyn av den nuvarande aktiebolagslagen, som har varit i kraft sedan mitten av 1970-talet. Etappvis har vissa delar av lagen redan ändrats, framför allt reglerna om aktiebolagets organisation samt om förvärv av egna aktier och likvidation.

Vad som nu presenterats är slutprodukten: En helt ny aktiebolagslag. Den föreslagna nya lagen är redaktionellt moderniserad från början till slut och innebär ett stort antal förenklingar och förbättringar. Dock är det mestadels fråga om mindre ändringar av mera teknisk karaktär och den nya lagen kan därför knappast sägas innebära någon revolution i förhållande till dagens aktiebolagslag. Icke desto mindre innefattar lagförslaget ett antal nyheter av lite större principiellt intresse. Huvuddelen av dessa beskrivs kortfattat nedan.

Jämsides med arbetet med den nya aktiebolagslagen pågår en fortlöpande utveckling av spelreglerna på aktiemarknaden. Under 2003 har t ex Näringslivets Börskommitté antagit nya regler om offentliga bud (*takeovers*), Stockholmsbörsen har utfärdat nya skärpta

noteringskrav - bland annat såvitt avser styrelseledamöters oberoende - samt offentliggjort ett nytt noteringsavtal. I december 2004 presenterades *Svensk kod för bolagsstyrning*, som förväntas komma att utgöra en betydelsefull del av den självreglering på aktiemarknaden som idag utvecklas genom t ex Näringslivets Börskommittés och Aktiemarknadsnämndens verksamhet. Besked väntas inom kort beträffande hur Stockholmsbörsen avser implementera koden i sitt regelverk.

På området för bolagsrätt, aktiemarknad och finansiella tjänster pågår dessutom ett intensivt utvecklingsarbete på europeisk nivå inom EU. På senare tid har t ex ett nytt takeoverdirektiv och ett nytt prospektivdirektiv antagits. Dessa avses omsättas i svensk lagstiftning parallellt med att den nya aktiebolagslagen antas. Den nya förordningen om europabolag (*Societas Europea*, förkortat SE) trädde i kraft i oktober 2004. Övergången till redovisning enligt de internationella standarderna IAS/IFRS i noterade bolag har slutligen skett per den 1 januari 2005, även om huvuddelen av åtgärderna i anledning av övergången i praktiken redan har måst vidtas tidigare.

De viktigaste nyheterna i den föreslagna nya aktiebolagslagen

1. Aktiekapital, aktiens nominella belopp etc

Idag skall ett aktiebolags bolagsordning ange aktiens *nominella belopp*. Aktiernas sammanlagda nominella belopp utgör aktiekapitalet. I den nya lagen avskaffas det nominella beloppet. I stället talas om aktiens *kvotvärde*, dvs aktiekapitalet dividerat med antalet aktier. Ändringen undanröjer bl a vissa olägenheter vid byte av redovisnings- och aktiekapitalvaluta (typiskt sett från kronor till euro). Det s k underkursförbudet avskaffas dock inte, vilket innebär att emission av aktier inte heller enligt den nya lagen får ske till ett pris som understiger aktiernas kvotvärde (nominella belopp).

Den s k *överkursfonden*, till vilken belopp överstigande aktiens kvotvärde (nominella belopp) skall föras, blir kvar men skall, såvitt avser nytillkommande belopp, inte längre utgöra bundet eget kapital. Tvångssparandet i den bundna *reservfonden* avskaffas men befintliga medel i fonden skall ligga kvar och alltså utgöra bundet kapital.

2. Hembud och andra överlåtelsebegränsningar

Förbehåll om *hembud* kan enligt den föreslagna lagen alltså införas i bolagsordningen för alla slags aktiebolag. Ett hembudsförbehåll innebär att den till vilken aktier i ett bolag övergår skall vara skyldig att erbjuda någon annan (vanligen övriga aktieägare) att lösa aktierna. Den föreslagna lagen innebär att det jämfört med idag ställs ytterligare krav på vad ett hembudsförbehåll i bolagsordningen skall innehålla. Befintliga

hembudsförbehåll förblir dock giltiga även om de inte skulle vara helt i linje med de nya kraven (se nedan under *Övergångsregler*).

I kupongbolag (dvs bolag som inte är s k avstämningsbolag och vars aktier således inte är VPC-an slutna) införs möjligheten att i bolagsordningen dessutom införa *samtyckesförbehåll och förköpsförbehåll*. Samtyckesförbehåll innebär att en aktieägare inte får sälja sina aktier om inte bolaget lämnar sitt samtycke, medan ett förköpsförbehåll innebär att aktier inte får säljas utan att ett förköpserbjudande dessförinnan lämnats till t ex övriga aktieägare.

3. Aktiebolagets organisation

Som sagt lämnas de befintliga reglerna om aktiebolagets organisation (bolagsstämma, styrelse, verkställande direktör, revisor osv) i huvudsak oförändrade i lagförslaget. Åtminstone för börsbolagen aktualiserar i stället bolagsstyrningskoden mera märkbara förändringar. Dessutom väntas regeringen inom kort föreslå lagstiftning av innebörden att bolagsstämman i ett publikt bolag bland annat skall besluta om riktlinjer för lön och annan ersättning till ledande befattningshavare.

Den nya lagen innehåller dock åtminstone en ändring av större praktisk betydelse. Det föreslås nämligen nya *bestämmelser om registreringens verkan vid utseende och entledigande av styrelseledamöter, styrelsesuppleanter, särskilda firmatecknare och verkställande direktör*. Dagens regler innebär att t ex inträde och utträde ur styrelsen i princip har verkan från beslutstidpunkten (dock att en avgången men fortfarande registrerad ledamot under vissa förutsättningar ändå kan binda bolaget gentemot tredje man). Enligt de nya reglerna blir tidpunkten för registreringsanmälan inkommande till Bolagsverket i stället avgörande.

VINGE

Konsekvensen för den enskilde blir att denne omedelbart bör tillse att utträde ur styrelsen (liksom avgång som verkställande direktör) anmäls för registrering till Bolagsverket. Först när så skett upphör ledamotens fortsatta ansvar för eventuella missförhållanden i bolaget. Omvänt bör en ny tillträd styrelse tillse att styrelsevalet snarast anmäls för registrering, eftersom styrelsen inte innan dess med giltig verkan kan företräda bolaget.

Idag gäller en fast fyraårig *mandattid för uppdrag som revisor* i ett aktiebolag. En revisor kan formellt omväljas för ett obegränsat antal ytterligare fyraårsperioder. En rekommendation på EU-nivå, liksom förslaget till nytt åttonde bolagsdirektiv, anger dock att revisorsrotation bör ske åtminstone vart sjunde år. För att lagen inte skall hindra att rekommendationen följs för det fall bolagsstämman skulle önska omvälja revisorn efter den första fyraårsperiodens utgång, förelås att bolagsstämman ges möjlighet att vid omval av revisor bestämma mandatperioden till tre år.

Vissa nya regler om deltagande i *bolagsstämma på distans* och om *fullmactsinsamling* föreslås.

Vidare introduceras termen "*årsstämma*" som förkortad beteckning för den ordinarie bolagsstämma där redovisningen och revisionsberättelsen läggs fram.

I sammanhanget förtjänar slutligen att påminnas om att Patent- och registreringsverket (PRV) vid halvårsskiftet 2004 har delats i två myndigheter, varvid PRVs bolagsavdelnings uppgifter har övertagits av det nya *Bolagsverket*. Alla registreringsanmälningar avseende aktiebolag, inklusive årsredovisningar och firmaändringar, skall således sändas till Bolagsverket i Sundsvall och inte till Patent- och registreringsverket, som fortsättningsvis endast hanterar frågor om patent, varumärken etc.

4. Kapitalanskaffning

Den nya lagen ger möjlighet för bolaget att direkt ge ut *teckningsoptioner*. Idag kan teckningsoptioner endast utges tillsammans med skuldebrev, vilket bland annat har gett upphov till onödigt komplicerade strukturer vid tillskapande av vissa typer av incitamentsprogram m m.

Vidare föreslås att möjlighet ges att ge ut *teckningsoptioner och konvertibla skuldebrev som är "enkla"* i juridisk mening. Till skillnad från ett löpande skuldebrev är ett enkelt skuldebrev inte i sig självt bärare av en fordringsrätt mot bolaget på så sätt att innehavet av det fysiska skuldebrevet är avgörande för att kunna göra gällande fordringen. En praktisk konsekvens av att en teckningsoption eller konvertibel görs "enkel" är att det blir möjligt att med enkla medel begränsa överlåtbarheten. Det föreslås även att aktiebolagen får möjlighet att ge ut s k *mandatory convertibles*, dvs skuldebrev där *bolaget* har rätt att påkalla konvertering till aktier. Såväl enkla konvertibler som mandatory convertibles är instrument som ibland efterfrågas t ex i riskkapital- och andra kapitalanskaffningssammanhang, särskilt av amerikanska och brittiska investerare. De nya reglerna, inklusive möjligheterna att ge ut "lösa" optioner jämte avskaffandet av aktiens nominella belopp, kommer att öka möjligheterna för svenska bolag att efterlikna angloamerikanska strukturer i samband med internationella (riskkapital) investeringar, inte minst såvitt avser modeller för utspädningskydd.

Det nuvarande absoluta förbudet för aktiebolag att utge s k *kapitalandelslån* avskaffas men beslut därom kommer som huvudregel att kräva beslut av bolagsstämman. Lagregleringen blir alltså densamma som för s k *vinstandelslån* idag. Ett vinstandelslån är ett lån till ett aktiebolag där *räntan* görs beroende av t ex bolagets vinst, medan ett kapitalandelslån sker på villkor att själva *kapitalbeloppets* återbetalning görs beroende av t ex bolagets vinst.

Reglerna i den s k *Leolagen* överförs till den nya aktiebolagslagen. Leolagen föreskriver idag, något förenklat, att emissioner i och aktieöverlåtelser från noterade bolag skall beslutas på bolagsstämman med nio tiondelars majoritet om adressaten är en styrelseledamot, verkställande direktören, annan anställd eller närstående till sådan person. Aktiebolagskommittén föreslog i detta sammanhang vissa lättnader i syfte att inte onödigtvis motverka s k management buyouts (MBOs). I regeringens förslag finns inte några sådana lättnader. Samtidigt görs regelverket tillämpligt på *alla* publika bolag, inte bara noterade.

5. Kapitalskydd och låneförbud

Beträffande vinstutdelning avskaffas den s k *koncernspärren*, dvs regeln som idag föreskriver att det måste finnas utdelningsbara medel såväl enligt bolagets balansräkning som i koncernbalansräkningen för att vinstutdelning skall få ske. Dagens s k *försiktighetsregel*, som även den skall beaktas vid fastställande av om det finns utrymme för utdelning, blir dock kvar i något utvidgad form och kommer alltså att kräva hänsynstagande till förhållandena på koncernnivå.

I motsats till vad Aktiebolagskommittén förordat finns även det s k *låneförbudet* kvar i den nya lagen. Enkelt uttryckt innebär låneförbudet att ett aktiebolag som huvudregel inte får lämna penninglån till (eller ställa säkerhet till förmån för) aktieägare eller närstående till aktieägare.

Också det särskilda s k *förvärvslåneförbudet* lämnas huvudsakligen orört. Förbudet hindrar penninglån och säkerställanden från ett aktiebolag om syftet är att någon annan skall förvärva aktier i bolaget eller annat bolag i samma koncern. I *ett* avseende klargörs dock att förvärvslåneförbudet *inte* gäller: Penninglån och säkerställanden från ett

aktiebolag tillåts avseende försäljning av aktierna i ett *dotterbolag* (s k *downstream financial assistance*). Ändringen i denna del kan förväntas förenkla finansieringen av företagsförvärv i många fall och undanröjer bland annat dagens svårigheter för aktiebolag som avser sälja aktier i dotterbolag att, utan att riskera att komma i konflikt med förvärvslåneförbudet, lämna visst anstånd med betalningen av köpeskillingen eller avtala om s k tilläggsköpeskillning.

6. Övrigt

Reglerna om *tvångsinlösen* av minoritetsaktier moderniseras, vissa tidigare oklarheter undanröjs och reglerna om inlösenförfarandet blir mer detaljerade.

Regler om *fission*, dvs. delning av aktiebolag, införs.

Aktiebolagskommitténs förslag innefattade nya regler om *prospektansvar*. Reglerna skulle innebära att det emitterande bolaget till skillnad från idag skulle kunna åläggas skadeståndsansvar för fel och brister i prospekt. Regeringens förslag innehåller inga förändringar i prospektreglerna, vilket beror på att regelverket ändå är föremål för översyn i samband med att det ovannämnda prospektdirektivet inom kort skall implementeras i svensk rätt.

De ofta kritiserade reglerna om nuvarande 2:9 a § i aktiebolagslagen om s k *uppskjuten apport* avskaffas i alla andra aktiebolag än de publika och den nuvarande ogiltighetssanktionen vid överträdelse tas bort för de publika bolagen. Med uppskjuten apport avses införsäljning av tillgångar från aktieägare till bolaget inom viss tid från bildandet.

Vissa lättnader föreläs slutligen beträffande det tidskrävande förfarandet att inhämta rättens tillstånd till vissa beslut om

VINGE

nedsättning av aktiekapital. Som huvudregel föreslås nu att Bolagsverket skall hantera tillståndsfrågorna utom i tvistiga fall.

Övergångsregler

Som huvudregel skall den nya lagen tillämpas på befintliga aktiebolag från och med ikraftträdandedagen, den 1 januari 2006.

Undantag görs för verkställighet och registrering av vissa bolagsstämmo- och styrelsebeslut (t ex emissionsbeslut) som fattats före ikraftträdandet. Den gamla lagen skall även tillämpas på vinstutdelning och andra värdeöverföringar som grundar sig på en årsredovisning som upprättats före ikraftträdandedagen.

De medel som före ikraftträdandedagen finns i överkursfonden skall överföras till reservfonden. Anledningen är att överkursfonden sedermera inte skall utgöra bundet eget kapital men att regeringen har ansett att befintliga bundna medel i överkursfonden även fortsatt skall vara bundna. (Medel i reservfonden utgör som redan nämnts bundet eget kapital även om det fortsatta tvångssparandet i reservfonden avskaffas.)

Den nya lagens övergångsregler föreskriver att bolagsordningsbestämmelser som står i strid med lagen måste ändras vid den första ordinarie bolagsstämman efter den 1 januari 2006. Aktiebolagen kommer att ges möjlighet att besluta om erforderliga bolagsordningsändringar redan före den nya lagens ikraftträdande. Från vilken tidpunkt denna möjlighet kommer att ges är dock ännu inte fastställt.

Hembudsförbehåll som inte är förenliga med de nya reglerna förblir dock giltiga utan tidsbegränsning och behöver följaktligen inte ändras.

Beträffande övergången till kvotaktiesystem och borttagandet av det nominella beloppet föreskriver övergångsreglerna vidare att erforderliga bolagsordningsändringar måste göras senast första gången bolagsordningen efter ikraftträdandedagen ändras i något annat avseende. (Det kan antas att ändringarna i praktiken i de allra flesta fallen görs vid den första ordinarie bolagsstämman efter ikraftträdandet.)

Slutligen kan nämnas att de smärre ändringar som föreslås beträffande vilka uppgifter som skall anges i aktiebok och aktiebrev i kupongbolag inte kräver att befintliga aktieboksanteckningar och befintliga aktiebrev ändras eller kompletteras. Angivelsen av aktiens nominella belopp i aktiebok och aktiebrev blir dock naturligtvis fortsättningsvis betydelslös.

Vilka åtgärder kan behöva vidtas i anledning av den nya lagen?

Som framgår ovan under *Övergångsregler* kommer medel som före den 1 januari 2006 tillförts överkursfonden alltjämt att utgöra bundet kapital. I den första årsredovisning som upprättas efter den 1 januari 2006 skall dessa medel i stället tas upp under reservfonden.

Senast vid den första ordinarie bolagsstämman efter ikraftträdandet kan en rad bolagsordningsändringar behöva göras (se *Övergångsregler* ovan). Vilka förändringar som behöver ske beror på hur bolagsordningen ser ut i det enskilda fallet: En kortfattad ”minimibolagsordning” enligt dagens regler kan ofta kvarstå oförändrad, medan en mera detaljerad bolagsordning - som kanske upprepar lagtexten i något avseende där denna ändras - kan behöva anpassas till den nya lagen. Alldeles oavsett vad

som eventuellt *måste* ändras kan det för många bolag vara lämpligt att ta tillfället i akt att vid denna tidpunkt göra en generell översyn och modernisering av bolagsordningen.

Senast vid den första ordinarie stämman (årsstämman) görs lämpligen även erforderliga ändringar i anledning av att aktiernas nominella belopp avskaffas. Närmare bestämt blir fråga om att ta bort bolagsordningsbestämmelsen om det nominella beloppet och i stället föra in en angivelse av antalet aktier i bolaget.

Bland tänkbara bolagsordningsändringar som typiskt sett inte är akuta märks sådana (ej tvingande, men ofta användbara) lösningar som den nya lagens mera flexibla regler föreslås ge utrymme för. Det kan bland annat vara fråga om att föra in förköps- eller samtyckesförbehåll i bolagsordningen eller att justera befintliga hembudsförbehåll.

Vidare kommer den nya lagens bestämmelser att aktualiseras vid genomförande av diverse bolagsrättsligt relevanta åtgärder efter ikraftträdandet, t ex kapitalanskaffning genom emission av aktier eller konvertibler, minskning av aktiekapitalet, viss förvärvsfinansiering, vissa incitamentsprogram etc. På de flesta av de nyssnämnda punkterna innebär den nya lagen välkomna förenklingar.

Som slutligen framgår ovan under *Aktiebolagets organisation* innebär den nya lagen att det blir av största vikt för styrelseledamöter, verkställande direktörer (och särskilda firmatecknare) att omgående tillse att registreringsanmälningar görs avseende sådana bolagsfunktionärers tillträde och avgång.

De nya reglerna i detta avseende kommer att gälla omedelbart från och med ikraftträdandedagen.

© Advokatfirman Vinge KB 2005

Denna publikation utges i informationssyfte och är inte att beakta som juridisk rådgivning. Vinge kommer att återkomma med information för det fall riksdagsbehandlingen av regeringens förslag föranleder materiella ändringar eller om tidsplanen för ikraftträdandet förskjuts. För vidare diskussion om vilka åtgärder som kan behöva vidtas i anledning av den nya aktiebolagslagen är du välkommen att bära av dig till någon av dina kontakter hos oss. Har du inte redan en etablerad kontakt med någon av våra jurister ber vi dig att i stället vända dig till någon av kontaktpersonerna här nedan.

STOCKHOLM

GÖTEBORG

MALMÖ / HELSINGBORG

Fredrik von Baumgarten

Olof Jisland

Peter Oscarsson

STOCKHOLM

Smålandsgatan 20

Box 1703

111 87 Stockholm

Tel: +46 8 614 30 00

Fax: +46 8 614 31 90

GÖTEBORG

Nils Ericsonsgatan 17

Box 11025

404 21 Göteborg

Tel: +46 31 722 35 00

Fax: +46 31 722 37 00

MALMÖ

Östergatan 30

Box 4255

200 13 Malmö

Tel: +46 40 664 55 00

Fax: +46 40 664 55 01

HELSINGBORG

Stallgatan 4

Box 1064

251 10 Helsingborg

Tel: +46 42 24 80 80

Fax: +46 42 24 80 85

En bra affärsjurist ser längre än juridiken

Vinge är en av Nordens största advokatbyråer med omkring 450 anställda, varav 290 jurister. Vår verksamhet är helt inriktad på affärsjuridik och våra uppdrag är till stor del internationella. Vi har kontor i Stockholm, Göteborg, Malmö och Helsingborg samt i London, Paris, Bryssel, Hong Kong och Shanghai. Vinge ingår i Scandinavian Law Alliance tillsammans med Kromann Reumert i Danmark och Thommessen i Norge samt som enda svensk byrå i Lex Mundi, ett globalt nätverk för oberoende advokatbyråer.

STOCKHOLM GÖTEBORG MALMÖ HELSINGBORG LONDON PARIS BRYSSEL HONG KONG SHANGHAI

www.vinge.se